

Toegankelijke kinderopvang

Jef Scheirlinck
& Christine Faure Didelle

A black and white photograph of a hand holding a small, rectangular piece of paper. The paper has the question "Who am I?" written on it in a simple, hand-drawn font. The hand is positioned at the bottom of the paper, with the fingers gripping it. The background is dark and out of focus.

Who am I?

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

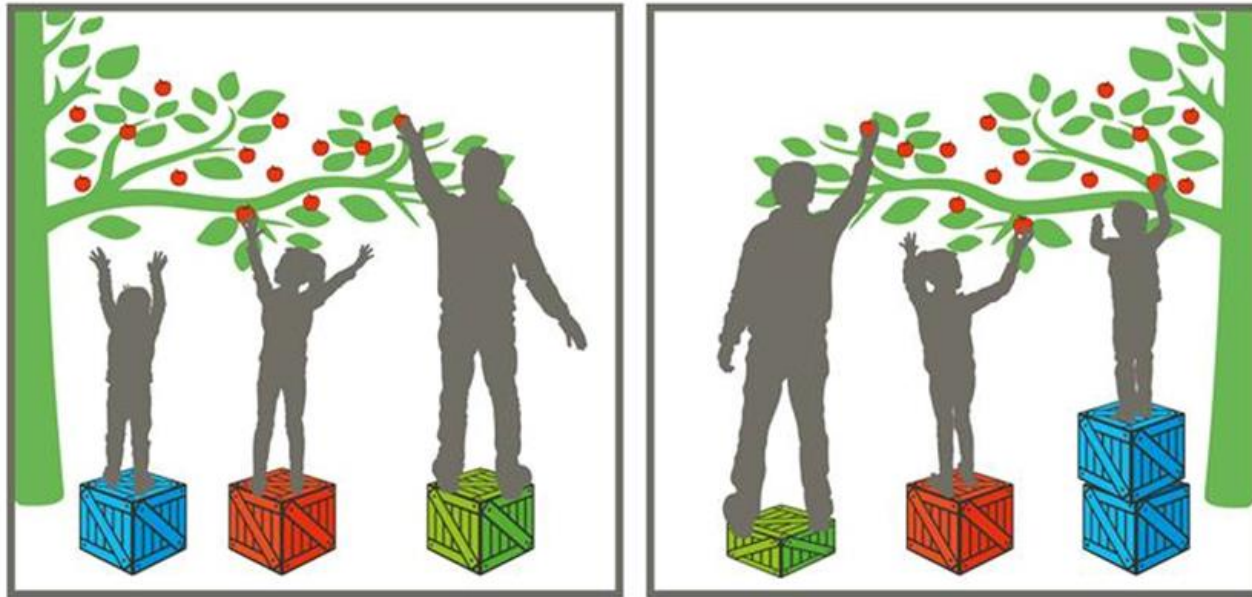
Programma

- » Een diversiteit aan gezinnen
- » Functies in kinderopvang
- » Sociale functie in kinderopvang
- » Wat is toegankelijk zijn ?
- » Toegankelijkheid voor en na de deur
- » We spelen een spel !
- » Doe-pakket sociale functie

Een diversiteit aan gezinnen.

ELK GEZIN TELT

Proportioneel of progressief Universalisme

*Kinderopvang als een
basisdienstverlening die toegankelijk is
voor iedereen. De dienstverlening is
afgestemd en speelt flexibel in op
specifieke noden en behoeften die leven
bij uiteenlopende gezinnen.*

*Nadenken over specifieke doelgroepen is
een manier om te werken aan
basiskwaliteit.*

Functies in kinderopvang

- » Economische functie
- » Pedagogische functie
- » **Sociale functie**

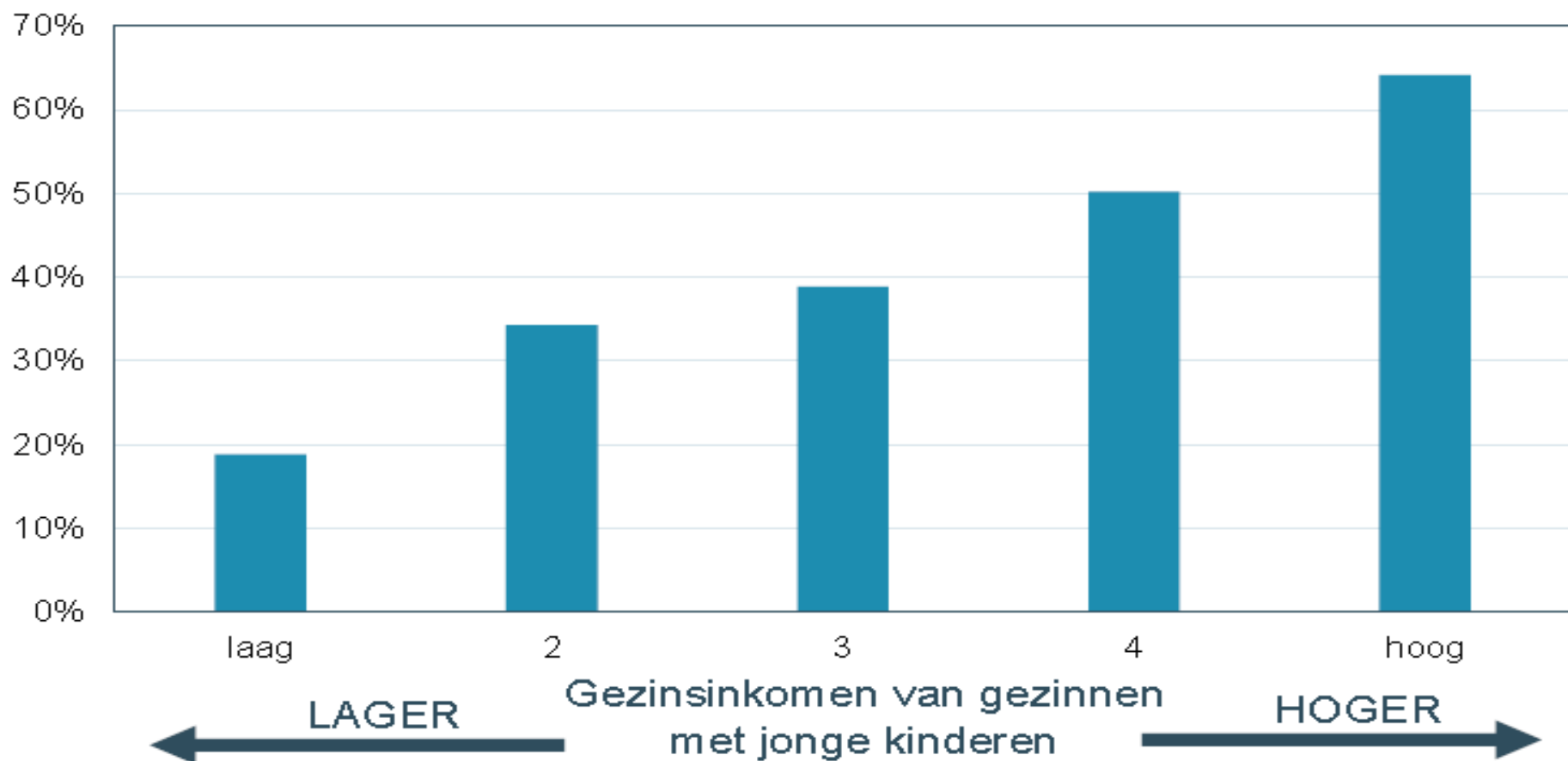

Sociale functie in de kinderopvang

‘De kinderopvang moet er voor zorgen dat alle kinderen en ouders dezelfde kansen krijgen. Dit betekent dat opvanginitiatieven nadenken over hun ‘toegankelijkheidsbeleid’ en hun handelen zodanig sturen dat financiële, sociale en formele en informele drempels worden weggewerkt.’

Kinderopvanggebruik in België

Toegankelijkheid voor/ na de deur.

VOOR:

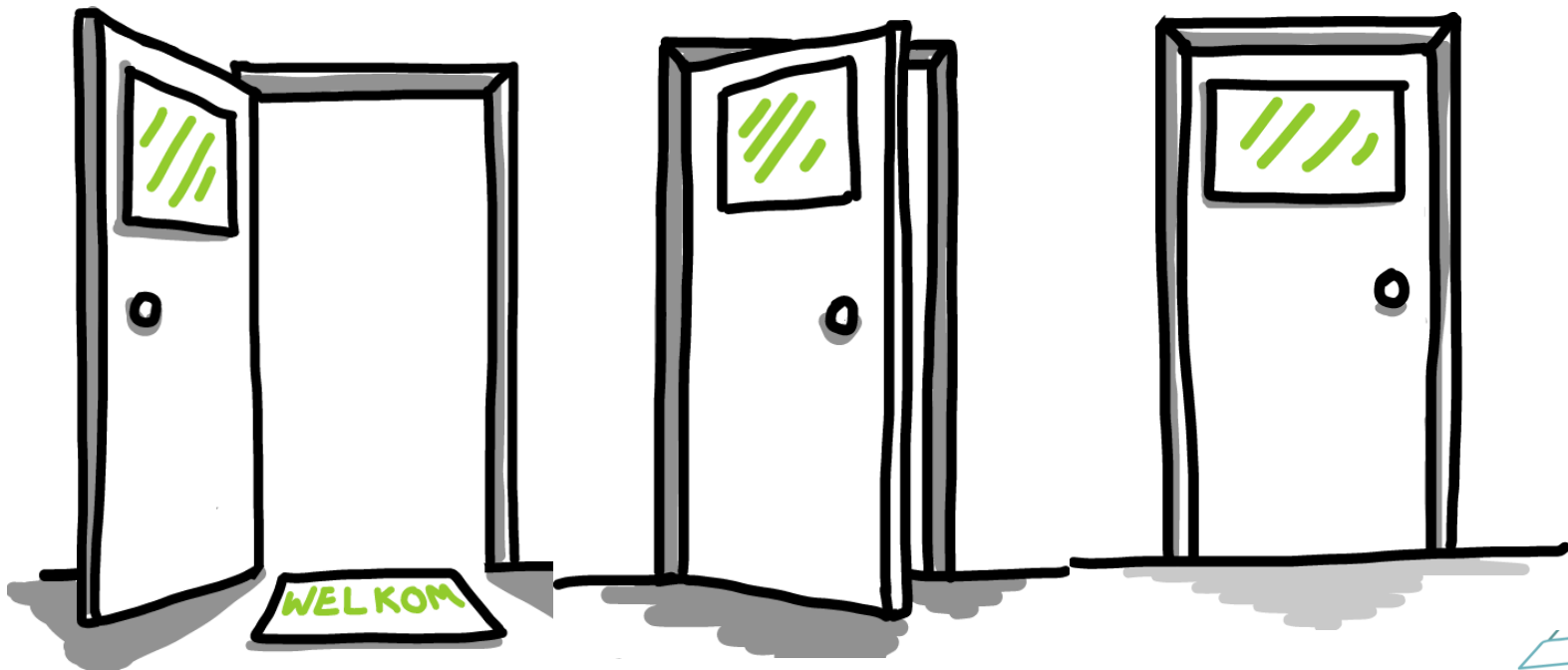
- » Bereikbaar, bruikbaar, begrijpbaar, betaalbaar, beschikbaar, ...

NA:

- Hoe zorgen we ervoor dat elke ouder, elk kind, elk gezin zich welkom voelt in onze opvang?

Hoe is staat het met jouw deur ...

TOEGANKELIJKHEID IN DE KINDEROPVANG. DREMPELS AANPAKKEN VOOR & NA DE DEUR.

Beschikbaarheid

Hoe makkelijk vinden gezinnen een plaats in de opvang? Is er plaats voor gezinnen in een opvang in de eigen buurt? Zijn er wachtlijsten - moeilijke inschrijvingsprocedures?

Bekendheid

Is het aanbod voldoende bekend voor gezinnen? Is de informatie over het aanbod helder, overzichtelijk, vlot opvraagbaar, duidelijk en gemakkelijk leesbaar? Hoe informeren toeleiders (bijvoorbeeld OCMW, werkwinkel, Huis van het Nederlands) over het aanbod?

Begrijpbaarheid

Weten ouders waarvoor ze bij kinderopvang terecht kunnen? Begrijpen ze waarom kinderopvang belangrijk is? Is de gebruikte taal en terminologie afgestemd op de gezinnen?

Bruikbaarheid

Komen de openingsuren van de opvang overeen met de werkuren van ouders? Zijn er genoeg flexibele en occasionele opvangplaatsen voor mensen die werken in shifts of op onvoorspelbare tijdstippen? Hoe bruikbaar zijn de gebruikte opnameregels (bv. regelmaat, vooraf vastgelegde opvangdagen en -uren)?

Betrouwbaarheid

Voelen gezinnen zich op hun gemak in de opvang? Worden ouders gerespecteerd in hun ouderrol? Voelen gezinnen zich gehoord? Wordt de privacy van gezinnen gerespecteerd? Heerst er een warme sfeer waarin kinderen en ouders niet tegen vooroordelen moeten opboksen?

Betaalbaarheid

Zijn de inschrijving, de opvang en de organisatorische kosten betaalbaar? Kunnen gezinnen betalen volgens hun eigen financiële situatie? Zijn er 'psychologische kosten' (bv. sommige mensen voelen zich een slechte ouder als ze hun kind naar de opvang brengen)?

Bereikbaarheid

Hoe gunstig is de ligging van de opvang in de buurt? Is de opvang fysiek gemakkelijk te bereiken (bv. met het openbaar vervoer)? Weten gezinnen wat ze moeten doen om zich in te schrijven? Is er ook psychologische bereikbaarheid (vb. weten ouders dat de opvang er ook voor hen is?)

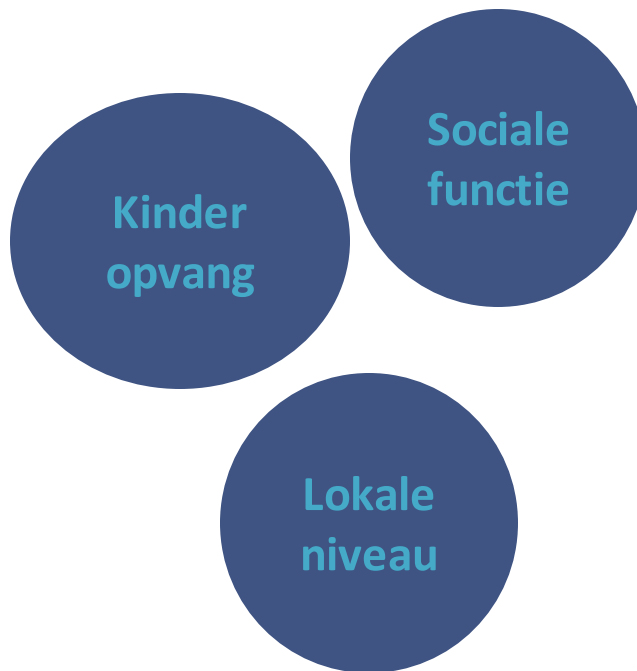
We spelen een spel!

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

Toegankelijke kinderopvang voor iedereen

Lokale samenwerking voor toegankelijke kinderopvang

Kind & Gezin

VLAAMS
WELZIJS
VERBOND

vvsq

Gezinsbond
groeit met je mee

vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

Doe-pakket

» Voor wie?

Met een lokaal netwerk aan de slag om kinderopvang toegankelijker te maken in je gemeente

- Bv.: Lokaal overleg kinderopvang, Netwerk Huis van het Kind, Lokaal overleg kinderarmoede, Lokaal loket, ...

» Een lokaal netwerk kan:

- Lokale partners sensibiliseren
- Lokale partners aanzetten tot gezamenlijke actie

Doe-pakket

- » Verschillende modules met “lesvoorbereiding”, methodieken en PP:
  - Omgevingsanalyse
  - Wat is de sociale functie van kinderopvang?
  - Samenwerken met toeleiders
  - Toegankelijkheid

- » Opbouw van elke module:
  - Inleiding
  - Doelstellingen
  - Overzicht van het verloop
  - Uitwerking
  - Werkinstrumenten
  - Meer weten

Maak
aanpassingen naar
jouw lokale
context

OMGEVINGSANALYSE

Kind & Gezin

Doe-pakket: omgevingsanalyse

- » In kaart brengen = kennis over doelgroep die wel/niet bereikt wordt
- » Module met voorbereidingswerk op vlak van:
  - Cijfergegevens van de gemeente: kinderen, kansarmoede, ...
  - Aanbod kinderopvang en vrije tijd: spreiding op grondgebied
- » Tip:
  - Contacteer collega's binnen lokaal bestuur die kunnen helpen bij opmaak
  - Raadpleeg meerjarenplanning, Lokaal loket, ...

Doe-pakket: omgevingsanalyse

In voorbereiding vind je terug waar cijfergegevens kunnen gevonden worden: Vb. Gemeentemonitor

Stand van de bevoiking Bevolkingsstructuur - Aantal kinderen (0-17 jaar)

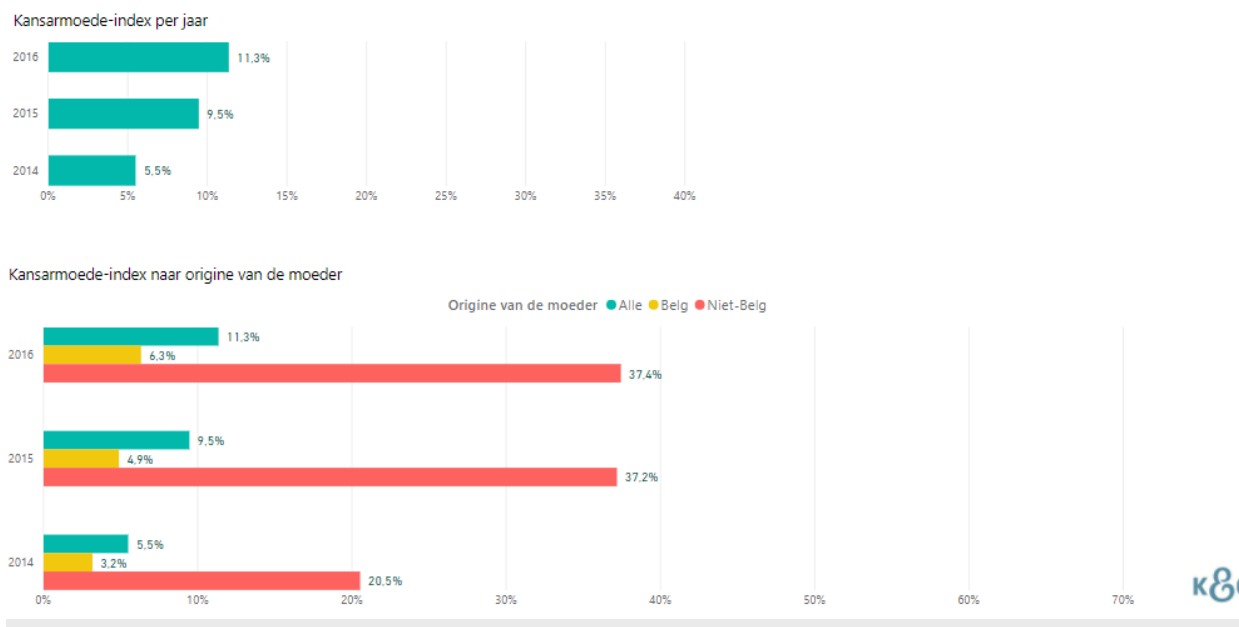
Bron: STATBEL, verwerking Statistiek Vlaanderen
Metadata: [demografie](#)

1 januari	Aalter										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kinderen 0 - 2,5 jaar	494	486	504	535	539	516	511	487	462	460	465
Kinderen 2,5 - 5 jaar	700	678	678	704	737	735	748	738	761	736	736
Kinderen 6 - 11 jaar	1.387	1.387	1.374	1.288	1.256	1.273	1.285	1.251	1.255	1.302	1.289
Kinderen 12 - 17 jaar	1.432	1.431	1.480	1.507	1.484	1.473	1.424	1.430	1.389	1.327	1.297
Totale bevolking	18.887	19.028	19.260	19.501	19.719	19.860	19.966	19.987	20.073	20.218	20.296
Aantal kinderen t.o.v. totale bevolking	21,2%	20,9%	21,0%	20,7%	20,4%	20,1%	19,9%	19,5%	19,3%	18,9%	18,7%

Doe-pakket: omgevingsanalyse

In de voorbereiding vind je terug waar cijfergegevens kunnen gevonden worden: Vb. Kind en Gezin

Doe-pakket: getuigenis

TIPS VOOR ANDEREN

“Begin op tijd want de omgevingsanalyse vraagt wel wat inzet, aan de andere kant is dit geen slecht moment nu het nieuwe meerjarenplan er aan komt.

Een goede objectieve analyse zorgt voor een goede start van het gesprek.”

SOCIALE FUNCTIE

Kind & Gezin

Doe-pakket: wat is sociale functie

- » **Waarom is kinderopvang belangrijk?**
  - Groepsgesprek
  - Duiding van belang voor kinderen en ouders
- » **Verwachtingen van ouders in kaart brengen adhv:**
  - DVD 'Child care stories': fragment
  - Ervaringsdeskundige aan het woord
  - Filmfragmenten met mensen in armoede aan het woord
- » **Gezamenlijke acties formuleren op basis van perspectief van ouders**

TOELEIDERS

Doe-pakket: samenwerken met toeleiders

- Samenwerking =
  - Grotere diversiteit in de opvang
  - Opbouw van kennis rond drempels
- Deze module wil:
  - Huidige & potentiële partners in kaart brengen
  - SWOT analyse van samenwerking
  - Prioriteiten vastleggen

TOEGANKELIJKHEID

Kind & Gezin

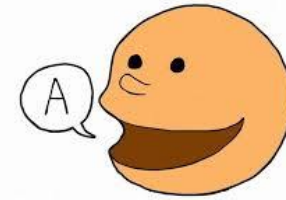

Doe-pakket: toegankelijkheid

- Drempels
  - Voor de deur
  - Na de deur
- Van drempels in een kinderopvangvoorziening aanpakken naar drempels in een collectief netwerk aanpakken
- Is het opvangaanbod bekend, begrijpbaar, beschikbaar, bereikbaar, betaalbaar, betrouwbaar en bruikbaar ?

Doe-pakket: getuigenis

*“...Die verborgen armoede blijft moeilijk te ontdekken en als opvangvoorziening kun je dat niet zonder toeleiders. Samen met het LOK hebben we eerst **een lijst van toeleiders** overlopen met als doel een overzicht te krijgen van welke voorzieningen er allemaal zijn.*

*Onze lijst werd met de aanwezigen verder aangevuld. Verder werd de afspraak gemaakt dat we vanuit het LOK **een algemene folder** gaan maken rond de sociale functie van kinderopvang en dat we die gaan verdelen via de toeleiders.”*

Doe-pakket: Nog deze tips

- » Belang van omgevingsanalyse
- » Lokale noden
- » Modules afzonderlijk / achtereenvolgens
- » Modules zelf aanpassen
- » Focus op 1 module vs. alle modules
- » Werkgroep oprichten
- » Ondersteuning van collega / binnen lokaal bestuur?

Doe-pakket: waar te vinden ??

<http://expoo.be/doe-pakket-toegankelijke-kinderopvang-voor-iedereen>

Doe-pakket Toegankelijke Kinderopvang voor iedereen

De sociale functie van kinderopvang

De laatste jaren wordt meer aandacht gegeven aan de sociale functie van kinderopvang. Terecht ook. De kinderopvang heeft een maatschappelijke opdracht en moet voor alle gezinnen toegankelijk zijn, ook de meest kwetsbare. Uit onderzoek is gebleken dat kwaliteitsvolle kinderopvang heel veel kansen kan bieden aan kinderen uit kwetsbare gezinnen. Ook voor de ouders is de kinderopvang belangrijk. Het biedt hen de kans te werken, zich voor te bereiden op de arbeidsmarkt of tijd te maken voor individuele ontplooiing en ze komen in een netwerk van andere ouders en professionals terecht.

Het belang van samenwerken

Veel voorzieningen zetten dan ook in op een meer laagdrempelig beleid. Naast regelgevende zaken die zijn vastgelegd (voorrangsgroepen, prijs van de opvang, individueel verminderd tarief, ...), zorgen veel voorzieningen ook voor een warme opvang voor elk kind. Respect voor diversiteit staat centraal en gezinnen met verschillende achtergronden zijn welkom in de opvang (landerstalligen, gezinnen in armoede, met een beperking, ...). Voorzieningen realiseren een toegankelijke kinderopvang echter niet alleen op hun eilandje maar door samen te werken met elkaar en met verschillende partners. Lokale samenwerking is noodzakelijk om de sociale functie van kinderopvang waar te maken. Dit kan via het Lokaal Overleg Kinderopvang (zie verder), maar evengoed via de samenwerking in het kader van het Huis van het Kind of via een lerend netwerk met lokale partners.

Waarom dit doe-pakket

Met dit pakket willen we deze lokale netwerken aansporen en ondersteunen om de sociale functie van kinderopvang op de agenda te plaatsen. Samen met verschillende partners kunnen jullie het verschil maken voor de meest kwetsbare gezinnen door:

- kennis te maken met het belang van de sociale functie van kinderopvang
- samen over te gaan tot actie om de kinderopvang toegankelijker te maken

Het pakket wil dit faciliteren door een praktische leidraad aan te bieden aan de trekker of voorzitter van het netwerk.

Bekijk het doe-pakket

Download

[aan-de-slag-rond-sociale-functie-op-het-lokaal-overleg-kinderopvang.pdf \(274 kB\)](#)

Download presentatie

[Presentatie- aan-de-slag-](#)

DVD Child care stories kan gratis aangevraagd worden

KO.Secretariaat@kindengezin.be

Ook interessant:

<https://www.kindengezin.be/kinderopvang/ouder/hoe-kiezen/#Wegwijs-in-de-kinderopvang>

